

«Якщо твій друг особливий»

(Вчимо дитину спілкуватися з людьми з особливими потребами)

У повсякденній житті: у парку під час відпочинку, у лікарні, магазині чи в транспорті існує велика ймовірність зустріти дитину з ООП. Незважаючи на те, що в нашій країні активно розвивається інклюзивна середовище та соціальна реклама, не всі дорослі люди знають, як поводитися в такій ситуації.

Допомогти людині з порушеннями зору перейти на інший бік вулиці чи краще її не чіпати, щоб не нашкодити? Спробувати заспокоїти дитину з аутизмом, коли у неї трапилася істерика чи залишити цю справу батькам? Як запитати щось у людини з порушеннями слухової функції? Такі запитання виникають у голови всіх людей, які не стикаються з питаннями порушеного розвитку щоденно. І якщо дорослий може спиратися на свій життєвий досвід або розвинені навички комунікації для вирішення цього питання, то дитина залишається з ним віч-на-віч. А її реакція може вразити всіх учасників спілкування.

Кожній дитині потрібно знати, що трапляються різні ситуації, в яких люди можуть втратити або не набути з дитинства певних життєвих навичок. Батькам дошкільників важливо виробити правильну тактику аби сформувати чітке та правдиве уявлення щодо людей з ООП. Починати такі розмови слід із перших свідомих прогулянок дитини. Проте краще підготувати дитину заздалегідь.

- Ще вдома розгляньте історії у книжках та мультфільмах про дітей, дорослих чи тварин із порушеннями розвитку.
- Зверніть увагу на ті, які почуття опанують дитиною та на що вона буде звертати увагу.
- Перегляньте дитячі ілюстрації з героями, які мають фізичні вади. Більшість дітей лякають саме такі порушення.
- Поясніть, що відсутність кінцівки чи зору не робить людину поганою.
- Водночас люди без порушень фізичного розвитку можуть бути злими та виявляти агресію. Від зовнішності ці прояви не залежать.
- Читайте дитині книжки, розповідайте історії про внутрішні краси людини. Адже у людей із порушеннями розвитку часто буває добре серце та позитивні риси характеру.
- Поділіться власними враженнями від спілкування з людьми з ООП. Розповідаючи про відмінності, не забувайте про збереження своєї психіки дитини.
- Не травмуйте її страшними розповідями, фотографіями, ілюстраціями. Важливо надавати правдиву інформацію у доступній формі.
- Намагайтесь бути невимушеними. Якщо ви самі налякані чи схвильовані – розмову краще відкласти.
- Нагадайте дитині подібні ситуації з книжок, мультфільмів, історій, які ви розглядали напередодні.
- Пригадайте разом правила поведінки та спілкування з людьми з ООП.

Розповідаючи, хто така дитина з ООП, використовуйте толерантні та чіткі визначення, які будуть зрозумілими дитині відповідного віку. Не варто навантажувати розповідь термінологією. Для дитини не так важливо, як називається ті чи інші порушення,

- Поясніть, у чому саме виражається відмінність конкретної дитини з ООП (вона не розуміє зверненого мовлення, не може самостійно пересуватися, не побачити чи її засмучує взуття не того кольору). Дитині буде набагато легше встановити контакт, якщо ви допоможете визначити кілька маркерів відмінності поведінки товариша.
- Розкажіть, як варто звертатися до конкретної дитини: усно, за допомогою жесту, карток чи тактильно. Зверніть увагу дитини на те, як зрозуміти, що її почули.

Обов'язково вкажіть на маркери для початку прояву агресивного стану співрозмовника: починає дратуватися, змінюється міміка, закриває очі, пищить чи кричить. Розробіть план дій у таких ситуаціях: відійти та деякий час, не турбувати товариша, сказати заспокійливі слова тощо.

Дитина повинна знати, як поводитися, коли щось йде не так.

Під час обговорення з дитиною таких важливих тем варто пам'ятати про те, що найважливіша якість – це людяність. Звертайте увагу дитини на добрі вчинки, привчайте її допомагати іншим, помічати дрібниці, які можуть врятувати чиєсь життя. Та ніколи не забувайте про те, що толерантність не може бути нав'язаною. Не сваріть дитину, якщо вона вчинила неправильно, поясніть та продемонструйте на власному прикладі, як це - бути толерантним та відповідальним.